

Duurzaamheidsverslag 2011

Evonik Degussa Antwerpen NV

Evonik. Kracht voor vernieuwing.

EVONIK
INDUSTRIES

Inhoudstafel

Boodschap van de directie	5
Visie	7
Kerncijfers	9
1. People	
1.1 Inleiding	11
1.2 Opleiding	12
1.3 Sociaal overzicht	13
1.4 Maatschappelijke verantwoordelijkheid	14
1.5 Veiligheid & Gezondheid	16
1.5.1 Investerings- en bedrijfskosten voor veiligheid en gezondheid	19
1.6 Tijdslijn	20
2. Planet	
2.1 Milieu	27
2.1.1 Milieu-investeringen, milieukosten en heffingen	30
2.2 Water	32
2.3 Energie	33
3. Prosperity	
3.1 Financieel overzicht	37
3.2 Balans	38
3.3 Resultatenrekening	39
3.4 Toelichting	40

'Investeren in mensen,
een groene toekomst
en verantwoord en
duurzaam onder-
nemen, dat is wat we
willen doen. In 2012
en de daaropvolgende
jaren zullen we ons
hier, in dialoog met
onze medewerkers,
sociale partners,
aandeelhouders en
omgeving, steeds voor
blijven inzetten.'

Stefan Kroll, afgevaardigd bestuurder

Boodschap van de directie

Evonik kent al een lange geschiedenis in de regio Antwerpen. Haar roots gaan tot 125 jaar terug. Op 17 oktober 1887, werd in Hoboken de Usine de Désargentation S.A. opgericht door de Deutsche Gold- und Silberscheideanstalt (Degussa, huidige Evonik) samen met de Frankfurter Metallgesellschaft AG. Door de Eerste Wereldoorlog vervielen de eigendomsrechten, maar Antwerpen en haar Schelde bleven in het vizier. In 1968 werd door Evonik voor de tweede keer in België een firma opgericht, dit keer pal in de Antwerpse haven. Evonik Antwerpen was een feit.

Met dit duurzaamheidsverslag blikken we nu terug op het jaar 2011. Het was voor Evonik Antwerpen een bijzonder jaar dat we met een goed gevoel kunnen afsluiten.

Een belangrijke mijlpaal was de fabriekstilstand. Deze stilstand was niet alleen een grote uitdaging voor Antwerpen, maar stond ook op de radar bij het moederhuis en de Business Units (BU's). We zijn niet alleen blij, maar ook trots dat we de werken zo goed als binnen het vooropgestelde tijdschema hebben kunnen uitvoeren en dat het budget maar in beperkte mate overschreden werd.

Minder positief waren de vijf ongevallen, die gelukkig niet tot ernstige letsels leidden. Deze konden echter geen domper zetten op het feit dat de stilstand inderdaad voor vele positieve reacties zorgde bij de BU's en de Vorstand in Duitsland. Dit is een goede zaak voor het imago van onze site.

Antwerpen heeft in 2011 tijdens heel wat evenementen in de kijker gestaan: de officiële inhuldiging van de nieuwe MTBE-installatie, de tweede warmtekrachtkoppelinginstallatie (WKK-2) en de bankersmeeting.

Op de bijzonder geslaagde opendeurdag in mei mogen we ook terecht fier zijn. Dit grootse evenement richtte zich vooral tot jongeren van 12 tot 18 jaar. Speciaal voor hen werden enkele spectaculaire en leerzame blikvangers naar de fabriek gehaald. De Techno Trailer met chemie en techniek aan boord en de lichtgewicht Wind Explorer, een elektrische wagen aangedreven door windenergie, konden op heel wat interesse rekenen. Eveneens in het kader van jongeren en chemie waren er nog de scholenprojecten die door Evonik Antwerpen gesponsord werden. Deze projecten leverden mooie resultaten op die tijdens de opendeurdag aan het publiek werden voorgesteld.

De financiële groei die in 2010 al was ingeluid, werd in 2011 verdergezet. Evonik Antwerpen behaalde een omzet van 487,9 miljoen EUR, wat 17,7 miljoen EUR of 3,8 procent hoger is dan de omzet in het vorige boekjaar. Samengevat was 2011 een zeer goed jaar voor Antwerpen. We hebben zelfs het aantal medewerkers lichtjes kunnen verhogen.

Al deze medewerkers willen we op een veilige manier aan het werk houden. Het meerjarenproject samurai@work (opgestart in 2010) dat bouwt aan een excellente veiligheidscultuur is in 2011 op kruissnelheid gekomen. Om tot een duurzame veiligheidscultuur te komen, werken we aan coaching en continue opvolging van de veiligheidssituatie. De doelstelling: het welzijn van ieder van ons.

Investeren in mensen, een groene toekomst en verantwoord en duurzaam ondernemen, dat is wat we willen doen. In 2012 en de daaropvolgende jaren zullen we ons hier, in dialoog met onze medewerkers, sociale partners, aandeelhouders en omgeving, steeds voor blijven inzetten.

De visie van Evonik Antwerpen: strategie voor duurzame ontwikkeling en groei

Evonik Antwerpen tracht via volgende missies op een duurzame manier om te gaan met de drie P's (people, planet, prosperity):

- respectvol en verantwoord omgaan met de medewerkers
- respectvol en verantwoord omgaan met de omgeving
- een betrouwbare en competitieve productie garanderen
- een attractieve partner zijn om nieuwe investeringen en activiteiten aan te trekken

Om gestalte te geven aan die visie worden concrete initiatieven uitgewerkt bij **de doelstellingen voor 2012**:

Veiligheidscultuur, houding ten opzichte van veiligheid, samurai@work

- Formuleren en realiseren van acties in functie van de resultaten uit de workshops met onze consultant samurai@work.
- Opzetten van structuren voor verbetering van veiligheid.

Constructief sociaal klimaat

- Samenwerkingsgesprekken met alle medewerkers doorvoeren.
- Doorvoeren van dialooggesprekken tussen directie en medewerkers aan de hand van actuele thema's.
- Aandacht besteden aan de persoonlijke opleiding van de medewerkers: functiebeschrijvingen, opleidingsplanning, competenties.
- Goedgekeurde verbeteringsvoorstellen in de praktijk brengen.

Succesvolle integratie van nieuwe concernactiviteiten

- Integratie van onze lokale Site Services S0 in de overkoepelende Business Unit Site Services (BU-SU).
- Integratie van onze huidige SAP-structuur in het nieuwe SAP-R11-platform.
- Invoeren van nieuwe ICT-instrumenten (bv. eDesk, FutureZone).

Voor nieuwe investeringen op maat gemaakte competitieve oplossingen aan de BU's aanbieden en doorvoeren

Kerncijfers

Kerncijfers Evonik Degussa Antwerpen NV

in DEUR	2007	2008	2009	2010	2011
Omzet	412.734	431.645	399.300	470.156	487.869
Afschrijvingen	60.355	66.606	65.619	60.129	31.550
Winst/Verlies van het boekjaar	21.342	-594	2.441	75.041	24.548
Eigen vermogen en voorzieningen	178.381	167.099	168.523	241.858	260.500
Schulden	128.646	124.822	68.094	97.765	76.068
Vaste activa	223.083	180.492	130.120	99.783	114.574
Vlottende activa	83.944	111.429	106.497	239.840	221.994
Investerings	28.243	24.298	15.544	32.070	46.558
Personeelskosten	88.478	92.179	88.144	90.870	102.492
Medewerkers (jaargemiddelde)	1.037	1.027	1.016	1.015	1.035

Productiehoeveelheidsindex (referentiejaar 2008)

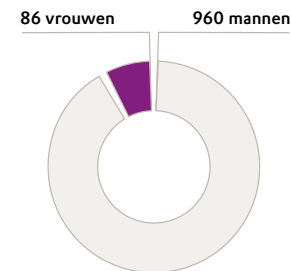
%	2007	2008	2009	2010	2011
Productiehoeveelheidsindex %	119%	100%	94%	105%	115%

Veiligheid, kwaliteit en milieu

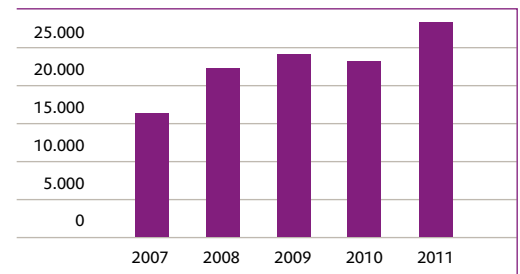
	2007	2008	2009	2010	2011
CO ₂ -equivalent per ton	0,31	0,39	0,37	0,45	0,52
Verkocht product (ton)	1.050.435	963.929	1.011.816	1.052.054	1.019.258
Frequentiegraad (arbeidsongevallen met werkverlet per miljoen werkuren)	7,23	3,28	2,74	4,04	4,63

In het kader van duurzame ontwikkeling werd in 2011 aan milieu-bescherming, veiligheid en gezondheid 31,586 miljoen EUR besteed. Het investeringsvolume aan milieuactiviteiten bedroeg 3,6 miljoen EUR, aan veiligheidsactiviteiten 2,33 miljoen EUR.

Sociaal

Aantal uren opleiding

Werknemers (per 31.12. 2011): 1.046

1. People

1.1 Inleiding

2011 Internationaal Jaar van de Chemie Chemie - our life, our future

Chemie en life sciences hebben een belangrijke toekomst en de opdracht van de chemische sector bestaat erin om vooral de jongeren hiervan bewust te maken. Dat is hoognodig, aangezien de vergrijzing in de chemie hard toeslaat.

In het jaar 2011, dat werd uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de Chemie, werden volgende doelstellingen naar voor geschoven:

- De waardering bij het grote publiek verbeteren tegenover de rol van de chemie in de ontwikkeling van duurzame oplossingen voor de grote maatschappelijke uitdagingen.
- De interesse voor chemie en wetenschappelijke studierichtingen aanmoedigen bij jongeren.
- Enthousiasme genereren voor de creatieve en innovatieve toekomst van de chemische industrie.
- Viering van de 100ste verjaardag van de Nobelprijs van Marie Curie door de bijdrage van vrouwen aan de chemie onder de aandacht te brengen.

De federatie van de chemische industrie en life sciences, essenscia, werkte een ambitieus activiteitenprogramma uit. In de Week van de Chemie konden jongeren tijdens verschillende activiteiten komen proeven van wetenschap en chemie. De Amerikaanse professor chemie Bassam Shakhshiri gaf de kick-off met de geslaagde recordpoging "Het Grootste Labo van Vlaanderen" in Technopolis te Mechelen. Daarnaast was er ook de "Creativiteitsmarathon", waarbij 100 jongeren gedurende 24 uur naar creatieve oplossingen voor wereldproblemen konden zoeken. Evonik Antwerpen werkte actief mee aan beide initiatieven.

Op zondag 22 mei werd ook bij Evonik een grootse opendeurdag georganiseerd die zich vooral richtte tot jongeren van 12 tot 18 jaar. Allerhande activiteiten werden georganiseerd om chemie,

engineering en operations voor een brede doelgroep toegankelijk te maken door moeilijke processen eenvoudig voor te stellen.

Enkele blikvangers werden naar onze fabriek gehaald. Met de komst van de Techno Trailer wilden we de belangstelling voor chemie en techniek bij jongeren aanwakkeren. En met de Wind Explorer, een lichtgewicht elektrische wagen aangedreven door windenergie, konden we zelfs op de interesse van Vlaams minister-president Kris Peeters rekenen. Bij de start van het schooljaar in september 2010 werden tevens een aantal scholen aangesproken. Het GITOK Kalmthout, PITO Stabroek, VITO Hoogstraten en Don Bosco Essen gingen op ons voorstel in en hebben elk een project voorgesteld. Deze vier projecten hebben van Evonik Antwerpen sponsoring gekregen, hetzij met ongebruikt materiaal uit ons magazijn, hetzij met financiële ondersteuning.

Zij werkten een heel schooljaar lang naar de apotheose toe die plaatsvond op onze opendeurdag. Daar kreeg elke school de nodige ruimte om haar verwezenlijking aan het publiek voor te stellen.

Dankzij de voorbereiding en inzet van talloze gemotiveerde medewerkers kunnen we met enige fierheid zeggen dat onze opendeurdag een bijzonder geslaagd evenement was.

1.2 Opleiding

Algemeen

In 2011 nam bijna iedere medewerker deel aan één of meerdere opleidingen, goed voor 25.689 opleidingsuren of 3.211 opleidingsdagen. 2,13 procent van de loonmassa werd in 2011 aan vorming besteed. Het IPA (InterProfessioneel Akkoord) stelt voorop dat een minimumpercentage van 1,9 procent moet behaald worden.

Er ging opnieuw veel aandacht naar veiligheidsopleidingen die onder rubriek 1.5 Veiligheid en gezondheid aan bod komen. Hierna nog enkele thema's die het vermelden waard zijn.

Enkele highlights

54 nieuwe medewerk(st)ers volgden het 2-daagse **introductieprogramma** rond Veiligheid, Kwaliteit en Milieu.

Een 30-tal (nieuwe) productie- en onderhoudsmedewerkers nam deel aan één of meerdere **basisopleidingen** over chemie, fysica, procestechnologie, pomp-, meet- en regeltechnieken.

Naar aanleiding van de **fabrieksstilstand** in september werden info- en opleidingsessies voor de betrokken medewerkers gegeven.

Binnen Operations krijgen alle productie-medewerkers **opleiding** over de bedrijfs-eigen **koelmachines**, zodat zij het onderhoud mee in beheer kunnen nemen.

Onze fabrieksbrandweer gaf in 2011 de **opleiding Veiligheidspost** voor heel wat medewerkers in de fabriek. Ook de verplegers van onze medische dienst gaven dit jaar bijscholing over verschillende thema's, zoals opfrissing reanimatietechnieken of toelichting bij het gebruik van medische toestellen.

In 2011 werd voor de 24ste keer het **SIRA-project** (Scheikundige Industrie Regio Antwerpen) georganiseerd: jongeren tussen 18 en 25 krijgen de mogelijkheid om aan een opleidingsprogramma deel te nemen, dat hen toelaat om na de opleiding als procesoperator tewerkgesteld te worden. Ook in 2010 volbrachten vier jongeren deze opleiding bij onze firma.

Het raakt stilaan ingeburgerd dat medewerkers tijdens hun loopbaan begeleid

worden. Dit gebeurt meestal naar aanleiding van interne sollicitaties, voor functies met een leidinggevend profiel. Hierbij wordt verder gewerkt rond competenties zoals leidinggeven, manier van samenwerken en communiceren. Deze **coachingsessies** dragen bij tot de persoonlijke groei van de betrokken medewerkers en worden positief onthaald.

In verschillende afdelingen werden workshops georganiseerd rond onderlinge **samenwerking en communicatie**.

1.3 Sociaal overzicht

Grote fabrieksstilstand

De vorige fabrieksstilstand dateerde van september 2001. Begin 2010 werd duidelijk dat de blauwzuureenheid, na een stilstand in 2005, terug toe was aan enkele grotere onderhoudswerken en de daaraan verbonden verplichte keuringen. Als de blauwzuureenheid stilligt, moeten ook de andere eenheden de productie stoppen, aangezien zij van blauwzuur afhankelijk zijn. Parallel liepen in enkele van deze eenheden nog een paar grote projecten. Daarbij kwam nog dat men ook bij energie grotere werkzaamheden aan het brakwaterkanaal wou doen. Dit had eveneens gevolgen voor alle eenheden, want iedereen heeft brakwater nodig. Een algemene stilstand van enkele weken drong zich dus op.

Op 12 september 2011 was het zover, de grote onderhoudsbeurt kon van start gaan. Drie weken lang namen heel wat collega's extra taken en verantwoordelijkheden op zich. Medewerkers voerden tijdens die periode vaak werkvoorbereidings- of coördinatietaken uit.

De kennis, de extra inspanningen, het professionalisme, de motivatie en de samenwerking van de medewerkers van services, productie en contractoren hebben geleid tot een geslaagde stilstand. Na de voorbereiding en de uitvoering tijdens de drukke septembermaand was het tijd voor een grondige evaluatie. Samen met de leerpunten voor de toekomst is hier uiteraard een dankwoord op zijn plaats aan ieder die op één of andere manier zijn steentje bijgedragen heeft aan de septemberstilstand. We hebben echt vol vertrouwen op iedereen kunnen rekenen!

Als blijk van waardering voor de uitzonderlijke prestaties tijdens de stilstand werd men uitgenodigd voor een gezellig ontbijt in het personeelsrestaurant of kon een afdelingsactiviteit georganiseerd worden.

Mini-opendeurdagen Utilities

Op 24 februari 2011 werd de tweede warmtekrachtkoppelinginstallatie (WKK-2) in aanwezigheid van Vlaams minister-president Kris Peeters officieel ingehuldigd. Naar aanleiding van deze feestelijke gebeurtenis kregen de medewerkers van de betrokken afdeling Utilities (UT) op 23 oktober en 27 november de kans om hun werkomgeving aan hun familie te tonen.

Ongeveer 170 mensen gingen op de uitnodiging in. Na een verwelkoming en een woordje uitleg over onze firma en de afdeling Utilities in het bijzonder, vertrok het gezelschap met de bus voor een rondrit op de site. Een bezoekje aan de energie-eenheid en de WKK-2-installatie stonden op het programma. Ook een stop bij de biologie-eenheid en een onderstation van stroomvoorziening mochten niet ontbreken. Op elke stopplaats waren het de UT-medewerkers zelf die tekst en uitleg gaven. Tot slot kon er gezellig nagekaart worden in het personeelsrestaurant.

Internationaal uitwisselingsproject

Met "Nieuwe horizons", het vakantie-uitwisselingsprogramma voor scholieren van Evonik Industries, kunnen kinderen (tussen 14 en 18 jaar) van medewerkers twee weken in een gastgezin in het buitenland doorbrengen.

Voor de meeste jongeren is dit een eerste kennismaking met een niet-Europees land. We verwachten van hen dan ook dat ze openstaan voor andere culturen, zich vlot in het Engels kunnen uitdrukken en uiteraard dat ze zelfstandig de verre reis kunnen ondernemen. Vorig jaar zijn er uitwisselingen geweest in Colombia en de USA.

Hiernaast biedt het Evonik-concern ook jaarlijks een aantal kinderen de kans een volledig schooljaar via de organisatie AFS in het buitenland door te brengen. Vorig jaar mocht één kind van een medewerker van Evonik Antwerpen een jaar lang studeren in de USA.

1.4 Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Internationaal Jaar van de Chemie

Zoals reeds tijdens de inleiding aangehaald, kampt de chemische sector nog steeds met een gebrek aan instroom van jong talent en daarom vatte essenscia het idee op om in het kader van het Internationale Jaar van de Chemie een ambitieus activiteitenprogramma uit te werken. Tijdens de **Week van de Chemie** van 28 februari tot 4 maart 2011 konden jongeren proeven van wetenschap en chemie. De bekende Amerikaanse chemieprofessor Bassam Shkhashiri kwam naar België om spectaculaire shows te geven met verrassende chemische reacties. Bij Technopolis in Mechelen gaf hij de kick-off van deze jongerenweek met de geslaagde recordpoging "het grootste labo van Vlaanderen". Leerlingen uit het vijfde en zesde leerjaar konden zelf badzout, haargel en tandpasta maken. 500 leerlingen slaagden in deze opdracht, waarmee Vlaanderen meteen een nieuw record in het Guinness Book of Records kon laten optekenen. Tijdens een **Creativiteitsmarathon** die op 2 en 3 maart 2011 plaatsvond bij Living Tomorrow in Vilvoorde werden leerlingen uit het vijfde en zesde jaar secundair

onderwijs door vijf bedrijven uit de chemische industrie en life sciences uitgedaagd om een oplossing voor een bestaand bedrijfsprobleem te bedenken. Creativiteit en teamwork stonden centraal. Evonik deed mee aan dit initiatief en werkte rond het thema "voeding". De studenten kregen de opdracht een promotie- en communicatiecampagne op te zetten, om aan te tonen dat productiemethoden voor dierlijke voedingsstoffen vooruitstrevend en grondstofbesparend zijn. De verschillende teams beten zich in de materie vast en zochten naar creatieve oplossingen. Zij kregen 24 uur de tijd om een overtuigend businessplan op te stellen. Daarbij werden ze door professionals van de peterbedrijven bijgestaan. Op het einde van de tweedaagse moesten ze voor een jury van ondernemers en experts een presentatie houden. Het team dat de opdracht van Evonik bewerkte en de finale haalde, had een creatief filmpje gemaakt. Uiteindelijk ging het team van Janssen met de eerste prijs aan de haal en mocht zich voor één jaar "ambassadeur" van de sector noemen.

Sponsoringprojecten

Verenigingen, besturen en liefdadigheidsinstellingen uit de buurt kunnen al jaren op de sympathie van onze firma rekenen. Diverse sociale, folkloristische, culturele, educatieve en lokale projecten krijgen van ons dan ook vaak een duwtje in de rug. Zo mochten o.a. de natuurgidsen van de Kalmthoutse heide op onze steun rekenen na de grote heidebrand in het voorjaar van 2011. Zowel het Rode Kruis van Antwerpen als de vzw Breek de Stilte, die mensen met een autismespectrumstoornis verenigt, ontvingen van onze firma eveneens een bijdrage. Ook in het kader van het Internationale Jaar van de Chemie heeft Evonik Antwerpen grote inspanningen gedaan. Met de

ondersteuning van de Techno Trailer die langs de lagere scholen trekt, bereikten we heel wat jongeren tussen 10 en 12 jaar oud. Met de steun aan projecten in technische scholen leggen we de focus op de middelbare schoolstudent. En met onze samenwerking met Acta is de cirkel rond, daar kunnen volwassenen zich (om)scholen in verschillende technische beroepen. In de aanloop naar de opendeur 2011 werden vier scholen via een financiële bijdrage gesteund in de ontwikkeling van een specifiek project. Tijdens onze opendeur kregen deze scholen de kans om hun project aan onze bezoekers voor te stellen. Dit initiatief werd fel gesmaakt.

Schoolstages en schoolbezoeken

Onze jongeren laten kiezen voor chemie en techniek, dit is een thema dat met de vergrijzende chemiesector steeds actueler wordt.

In 2011 mochten we meer dan **20 scholen en/of universiteiten** op onze firma ontvangen. Naast een algemene voorstelling van onze firma, volgt er een op maat gemaakt programma. Zo wordt afhankelijk van de studierichting een bezoek gebracht aan onze werkplaats of aan het labo, krijgt men een rondleiding in een productie-eenheid of bezoekt men onze biologische afvalwaterzuiveringsinstallatie. Na een hapje en een drankje wordt ook aandacht besteed aan de toelichting van algemene competenties

die jongeren kunnen helpen tijdens een sollicitatie en aanwervingsprocedure.

Vaak is er ook nog even tijd om naar de praktijkervaring van een oud-student van hun school te luisteren.

Op verschillende afdelingen geeft onze firma aan schoolstagiaires de kans om praktijkervaring op te doen. Een goede communicatie tussen student, peter en begeleidend docent zorgt hier voor een waardevolle stageperiode.

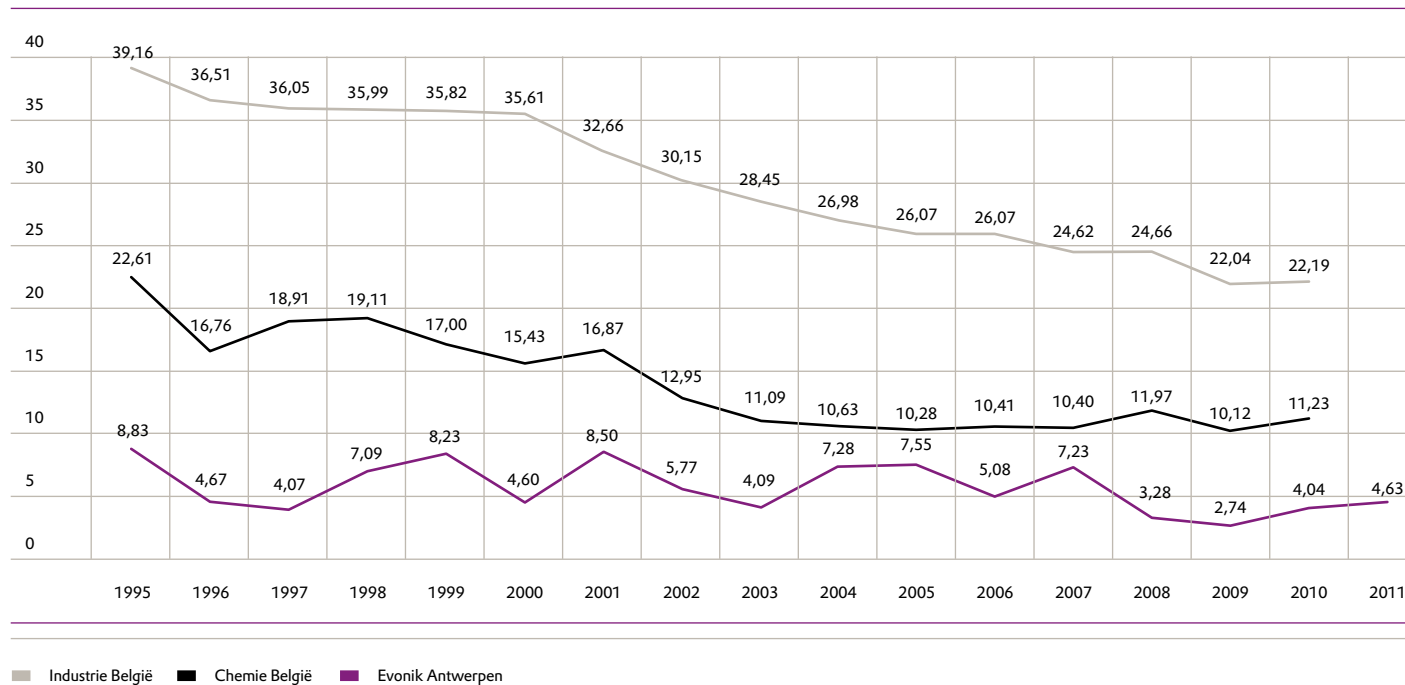

1.5 Veiligheid en gezondheid

Frequentiegraad ongevallen

Evonik Antwerpen telde 7 ongevallen met werkverlet in 2011, dit wil zeggen een frequentiegraad van 4,63 (aantal arbeidsongevallen met werkverlet per miljoen werkuren).

Sectorvergelijking frequentiegraad

Bron: VIBNA

Veiligheidsbeleid en ongevallenpreventie gaan samen met gerichte veiligheidsopleidingen en specifieke kennis

UWEB

Sinds oktober 2008 werd het e-learning programma UWEB bij Evonik Antwerpen geïntroduceerd. Via dit intranetplatform krijgt iedere medewerker jaarlijks een cursuspakket toegewezen om zo een aantal veiligheidsthema's op te frissen. Het volgen van alle UWEB-modules in 2011 nam in totaal 3.440 opleidingsuren in beslag.

Oefenen met poederblusser

183 medewerkers hebben in 2011 deelgenomen aan een opfrissingsles over het gebruik van een poederblusser. Iedere medewerker dient deze opleiding op regelmatige basis te volgen. Met het oog op de fabrieksstilstand in september hebben hoofdzakelijk medewerkers uit Onderhoud en Engineering in 2011 aan deze opleiding deelgenomen.

Samen bouwen aan een excellente veiligheidscultuur

Meerjarenproject met samurai@work: opleidingsfase gestart

In juni 2010 werd tijdens de dialoogsessies het startschot gegeven met informatie over het project aan alle medewerkers. 481 vragenlijsten werden ingevuld en verwerkt, wat neerkomt op een respons van 53 procent. De resultaten van de vragenlijsten, gecombineerd met die van groepsinterviews en observatierondgangen (uitgevoerd door trainers van samurai@work), werden tijdens de dialoogrondgangen van december 2010 gepresenteerd. De betrokken medewerkers kregen tijdens de opleidingsfase verdere toelichting over de specifieke resultaten per afdeling.

De rol van de leidinggevenden is cruciaal in dit project. Zij dienen door hun voorbeeldgedrag de toon te zetten voor de veiligheidshouding in hun afdeling. De opleidingsfase is dan ook gestart met een training voor de directie en een aantal hogere leidinggevenden. Tijdens deze training werd o.a. gewerkt rond de evaluatie van ons huidige veiligheids- en gezondheidsbeleid en de bepaling van 'cruciaal' veiligheidsgedrag (gedrag dat absoluut bepalend is voor veilig werken).

Per afdeling komen de leidinggevenden eerst aan bod tijdens drie opleidingsessies van ongeveer vier uur. De opleiding voor de overige medewerkers bestaat uit vier sessies van drie uur, waarbij de inhoud op de specifieke werkomstandigheden van de betreffende organisatorische eenheid is afgestemd. Bij deze opleidingsessies worden o.a. de foto's, genomen tijdens de observatierondgangen, als concreet cursusmateriaal gebruikt. De opleidingen bij de productie-afdelingen SL, AC/MC, OX, PACM en de diensten centrale verzending en VKM kwamen in 2011 aan bod. De overige productie-afdelingen (FK/HK/CS, ME, B, FCP-A, ACA, AO) en diensten (O&E, UT en LOG) zijn in 2012 aan de beurt.

Verankeren van het bereikte resultaat

Om te komen tot een duurzame veiligheidscultuur zijn coaching en continue opvolging van de veiligheidssituatie onontbeerlijk. Na de opleidingen zal samurai@work daarom leidinggevenden coachen (principe van "coach the coach") om het cruciaal veiligheidsgedrag blijvend te waarborgen. Na deze coachingfase is het essentieel dat de veiligheidsattitude continu wordt opgevolgd. Daartoe zullen in overleg met samurai@work instrumenten ontwikkeld worden om het bereikte resultaat te bewaken.

Doel: het welzijn van ieder van ons...

Vanzelfsprekend kan dit project, met als uiteindelijk doel het welzijn van ieder van ons, alleen slagen als iedereen zijn steentje bijdraagt. Wij hopen dat we met z'n allen onze veiligheidsattitude opnieuw naar een hoger niveau tillen.

Veiligheidsbeleid en ongevallenpreventie gaan samen met gerichte investeringen

Campagne “gevaarlijke stoffen”

Gevaarlijke stoffen maken deel uit van ons dagelijks leven. Ze zijn terug te vinden in allerlei producten die we thuis gebruiken, zoals schoonmaakmiddelen, ontstoppers, verven,... Ook bij Evonik kunnen we in aanraking komen met gevaarlijke stoffen. In sommige gevallen is het duidelijk dat deze producten gevaarlijke eigenschappen hebben, andere producten lijken dan weer zo alledaags dat we niet meer stilstaan bij het feit dat deze producten zowel gevaar kunnen inhouden voor de gebruikers als voor de omgeving.

Om dit thema onder de aandacht te brengen werd in de loop van 2011 gestart met een affichecampagne waarin “gevaarlijke stoffen” centraal staan. Deze affiches handelen over de gevaarlijke eigenschappen van chemische producten en worden verspreid over de firma zodat we elke medewerker kunnen bereiken. Ook komt er nog eens verduidelijking bij de nieuwe gevarenpictogrammen. Op een poster kan je de oude oranje pictogrammen vergelijken met het nieuwe symbool. Bovendien wordt informatie gegeven over het nieuwe Europees etiket op de verpakking van gevaarlijke producten. Het etiket geeft immers belangrijke informatie alsook preventie maatregelen om veilig om te gaan met een product.

Safety Awards

Brons voor de B- eenheid

In juli werden de medewerkers van de blauwzuureenheid in de bloemetjes gezet voor meer dan drie jaar werken zonder ongeval met werkverlet. Als beloning mochten ze in de controlekamer de bronzen Safety Award in ontvangst nemen. Op naar de uitreiking van een zilveren Safety Award binnen vier jaar!

Zilver voor S-OE-EMR

De groep S-OE-EMR (ondersteunende elektro-afdeling) heeft een periode van zeven jaar werken zonder ongeval met werkverlet gepresteerd. Een mooi resultaat voor de medewerkers van S-OE-EMR! We kijken er naar uit om hopelijk binnen drie jaar een Gouden Award te mogen uitreiken. In november vierden de betrokken medewerkers deze Zilveren Award alvast met een stukje taart.

Veiligheid blijft dus een permanent aandachtspunt. Beide awards zijn een waardering voor de noodzakelijke en voortdurende alertheid en teamwork bij de preventie van ongevallen.

Fabrieksstilstand

In oktober 2010 startte een stilstandsteam met de eerste voorbereidingen, bijgestaan door een stuurgroep, die de verschillende afdelingen (operations, techniek, veiligheid, ICT, inkoop, facilities) vertegenwoordigde. Er werd een termijnplanning opgesteld, een eenvormige basisstructuur van alle eenheden en daarbij een beschrijving van de taken en bevoegdheden van coördinatoren, brigadiers en werkvoorbereiders werd vastgelegd. Er volgden nog tal van opleidingen voor de betrokkenen. Aangezien er bij zo'n stilstand ook heel wat extra contractoren op het terrein zijn, moesten ook de nodige praktische voorzieningen getroffen worden (o.a. voldoende parking, sanitair, omkleedruimte, mobiele kantine, extra veiligheidsmensen) Kortom, niet alleen productie-eenheden, maar echt elke afdeling van de fabriek werd bij de stilstand betrokken.

Na de maandenlange voorbereidingen volgde een drukke septembermaand.

Er werden door zowel eigen als externe medewerkers ongeveer 150.000 uren gepresteerd, op piekmomenten waren er meer dan 1.600 contractoren aan de slag en in het totaal werden 1.100 hoofd- en 6.570 suborders afgewerkt. Er deden zich vijf ongevallen voor, weliswaar zonder ernstige of blijvende letsels.

Elke afdeling en productie-eenheid evalueerde intern het verloop van hun stilstand, er was een beoordeling van alle contractoren en aan de belangrijkste contractoren werd ook gevraagd om zelf een evaluatie te maken. Al deze verslagen werden einde 2011 samengebracht in een eindrapport dat uiteindelijk een weergave werd van een prima prestatie.

Jaaractieplan 2011

Eet gezond en beweeg meer!

Jaaractieplan 2011 promoot beweging en gezonde voeding.

Gezonde voeding en voldoende beweging zijn belangrijke voorwaarden voor een gezond leven. Door vaak zittend werk, snel even wat tussendoor eten in plaats van gezonde voeding en te weinig bewegen wordt er aan de gezondheid vaak weinig aandacht besteed. Met als gevolg het risico op overgewicht met de daarbij voorkomende klachten. Kortom, met gezonde voeding en beweging boek je pure gezondheidswinst en ga je je ook beter in je vel voelen.

Na vroegere welzijnsthema's als rook-stopbegeleiding en stressbeheersing startte in 2011 een informatiecampagne rond het centrale thema "Beweging en gezonde voeding".

In verband met het thema voeding hebben we samen met onze cateraar ISS en hun diëtiste gebrainstormd rond extra acties in het personeelsrestaurant. Het was de bedoeling om het gezonde aanbod dat er eigenlijk al is extra te benadrukken. Dit deden we door nog meer informatie te geven en door maandelijks of wekelijks met een thema (bijvoorbeeld vis) te werken. Voor het shiftpersoneel hebben we

het huidige aanbod verrijkt met een gezond accent. Bij het thema beweging hebben we het bestaande aanbod van fitness- en zwemabonnementen nog eens in de verf gezet.

Gezondheidscoach voor iedereen

Om de levensstijl van onze medewerkers op een gezond(er) peil te brengen, hebben we als extra tool het "online coachen" gekozen. Life coaching bestaat al heel lang en komt uit de VS overgewaaid. We hebben de verschillende mogelijkheden met een werkgroep bestudeerd en kozen voor het programma 'i change'. Dit biedt online coachen aan via het internet en sluit perfect aan bij het thema waar we rond willen werken. Het heeft een aantal modules om uit te kiezen, zoals eten en beweging, maar ook beter slapen, stressbeheersing en zo meer, en streeft naar een begeleide en duurzame gedragsverandering. Om het advies zo persoonlijk mogelijk te maken, kan men zijn toestand eerst meten via het onlineprogramma. Pas daarna volgt het eigenlijke coachen, online en ook via tips per mail. Het feit dat men het programma thuis kan volgen, heeft als extra voordeel dat ook de partner eventueel kan instappen.

1.5.1 Investerings en bedrijfskosten voor veiligheid en gezondheid

Investerings

In 2011 werd 2,33 miljoen EUR geïnvesteerd in diverse veiligheidsprojecten bij Operations en Services. Ondermeer de goederingingang werd veiligheidstechnisch beter beveiligd en er werd een nieuw brandweervoertuig aangeschaft. Bij Operations werden diverse vervangingsprojecten doorgevoerd (o.a. een 6kV verdeelstation bij de SL-eenheid, renovatieprojecten en sanering asbestfacade van de FCPA-eenheid, SO₂-schouw van de ME 1-eenheid en uitbreidingsopdrachten in de OX-eenheid).

Bedrijfskosten

De uitgaven voor veiligheid en gezondheid bedroegen in 2011 reeds 6,296 miljoen EUR.

1.6 Tijdslijn

1

3

2

4

januari

tot 11.01.11

Kunsttentoonstelling in het personeelsrestaurant met werken van gepensioneerd medewerker Hugo Cornelissens - 1

27.01.2011

Bijeenkomst oprustgestelden bij Evonik Antwerpen - 2

januari

Afronding uitbreiding PACM-eenheid - 3

februari

05.02.2011

"Zoo backstage" met de Personeelskring

24.02.2011

Feestelijke inhuldiging WKK-2-eenheid (in aanwezigheid van Vlaams minister-president Kris Peeters) - 4

28.02/04.03

Week van de Chemie (Technopolis)

februari

Bekendmaking deelnamepercentage en resultaten medewerkersenquête

1

5

2

6

3

7

4

8

maart

01.03.2011

Technorally 2011
(schoolbezoek VITO Hoogstraten
i.s.m. ISS Industrial Services) - 1

01.03.2011

Chemvision (Zoo Antwerpen)

02.03-03.03

Medewerking aan de Creativiteits-
marathon in "Living Tomorrow"
(Vilvoorde) in het kader van
het Internationaal Jaar van de
Chemie 2011 - 2

04.03.2011

Bezoek Lessius Hogeschool

14.03.2011

Schoolbezoek Sint-Jozef Schoten
(deel 1) - 3

18.03.2011

Schoolbezoek Don Bosco Haacht
(6de jaars Chemie) - 4

21.03.2011

Schoolbezoek Sint-Jozef Schoten
(deel 2) - 5

22.03.2011

Bezoek Acta procesoperatoren - 6

25.03.2011

Schoolbezoek GITOK-Kalmthout
(7de jaar Meet- & Regel) - 7

maart

Scholenproject in de aanloop naar
de opendeurdag van 22.05.2011 - 8

1

4

2

5

3

6

7

april

01.04.2011

Officiële inhuldiging, in het bijzijn van Vlaams minister-president Kris Peeters, van de nieuwe isobuteeninstallatie (MTBE/OX) - 1

05.04.2011

Bezoek Sales PACM

17.04.2011

Antwerp 10 Miles (met deelname van meerdere medewerk(st)ers) - 2

27.04.2011

Etentje vrijwillige brandweer (deel 1)

28.04.2011

Schoolbezoek GITOK Kalmthout - 3

mei

03.05.2011

Heropstart kunsttentoonstellingen in het personeelsrestaurant (na 2de fase renovatiewerkzaamheden) met werken van Hugo Kaïret (kennis van Lucien Van Goethem, gepensioneerd medewerker AO-Verzending) - 4

11.05.2011

Etentje vrijwillige brandweer (deel 2)

22.05.2011

Opendeurdag van de Chemie - 5

25.05.2011

Bezoek Karel de Grote-Hogeschool (Chemie) - 6

27.05.2011

Bezoek BU A1-Team (OX) (o.l.v. Jan Van den Bergh) - 7

1

4

2

5

3

6

juni

07.06.2011

Lunch voor recent oprustgestelde medewerkers - 1

08.06.2011

Bankersmeeting in Antwerpen - 2

22.06.2011

"Road Show": voorstelling van het "Site Services"-managementteam - 3

22.06.2011

Bezoek Bayer CropScience (ACA-eenheid) - 4

22.06.2011

"Working Party" (B-eenheid)

22.06.2011

Opendeurdag centraal containerplein

25.06.2011

Vlaamse Havendag (Jobevent Haven van Antwerpen)

juli/augustus

14.07.2011

Safety Award voor de B-eenheid - 5

24.07.2011

Antwerp Iron Man (met deelname van enkele medewerkers) - 6

1

2

3

4

5

6

7

8

september

12.09-03.10

Grote fabrieksstilstand bij
Evonik Antwerpen - 1

19.09.2011

Start kunsttentoonstelling in het
personeelsrestaurant met foto's
van Ronnie Goos (O-AC/MC) - 2

19.09.2011

Stefan Kroll maakt deel uit van de door
de Vlaamse Regering nieuw-opgerichte
onafhankelijke Industrieraad - 3

25.09.2011

Begeleide motorronddrit van de
personeelskring i.s.m. SPA
(Samenwerkende Personeelsverenigingen
Antwerpen) - 4

oktober

07.10.2011

Schoolbezoek Sint-Carolus
Sint-Niklaas - 5

14.10.2011

Jubilarisfeest voor medewerkers met
25 jaar dienst (deel 1) - 6

23.10.2011

1ste mini-opendeurdag Utilities
(energievoorziening) - 7

28.10.2011

Stipendiatentreffen
(bijeenkomst beursstudenten) - 8

1

6

2

7

3

8

4

9

5

10

november

12.11.2011

Bruegel-/kaas- & wijnavond met quiz, organisatie door personeelskring

14.11.2011

Start kunsttentoonstelling in het personeelsrestaurant met werken van Ingrid Van Uffelen (familie van Jelle Van Geel /O-PACM) - 1

18.11.2011

Jubilarisfeest voor medewerkers met 25 jaar dienst (deel 2) - 2

21.11.2011

Zilveren Safety Award (7 jaar zonder ongeval met werkverlet) voor de groep S-OE-EMR - 3

22.11.2011

Bezoek Nederlandse Kamer van Koophandel - 4

27.11.2011

2de mini-opendeurdag Utilities (energievoorziening) - 5

26.11.2011

Sinterklaasfeest personeelskring - 6

november

Lancering nieuw jaaractieplan "i change" rond beweging en gezonde voeding

december

01.12.2011

Schoolbezoek Don Bosco Haacht - 7

02.12.2011

Bezoek 7de jaar Veiligheid v.h. Provinciaal Instituut Sint-Godelieve (Antwerpen) - 8

07.12.2011

Viering 300.000 uren zonder arbeidsongeval met werkverlet in de AO-eenheid - 9

13.12.2011

Lunch voor recent oprustgestelde medewerkers - 10

2. Planet

2.1 Milieu

Resultaten geleide en niet-geleide emissies en broeikasgassen

Geleide emissie

De figuur "luchtemissies" geeft de emissies weer van NO_x (verzamelnaam voor stikstofmonoxide (NO) en stikstofdioxide (NO₂)), zwaveldioxide (SO₂), stof, KWS (koolwaterstoffen) en koolstofmonoxide (CO).

De totale emissiehoeveelheid bedroeg in 2011: 801 ton (+99 ton). De in augustus 2010 indienstgenomen tweede warmtekrachtkoppelinginstallatie (WKK-2) door Lillo Energy, een joint venture tussen

Electrabel en E.ON, is hoofdzakelijk verantwoordelijk voor de toename van de globale emissies in 2011. De stijging laat zich vooral voelen bij de NO_x- (+104 ton). In tegenstelling tot deze aanzienlijke stijging is er een stagnering van alle andere parameters. Wanneer de relatieve milieu-impact¹ in 2011 van de globale geleide emissies vergeleken wordt met deze impact uit 1993², is de daling aanzienlijk: 5,58 kg/t product in 1993; 0,79 kg/t product in 2011.

¹ Verhouding van absolute emissies tegenover de geproduceerde hoeveelheden

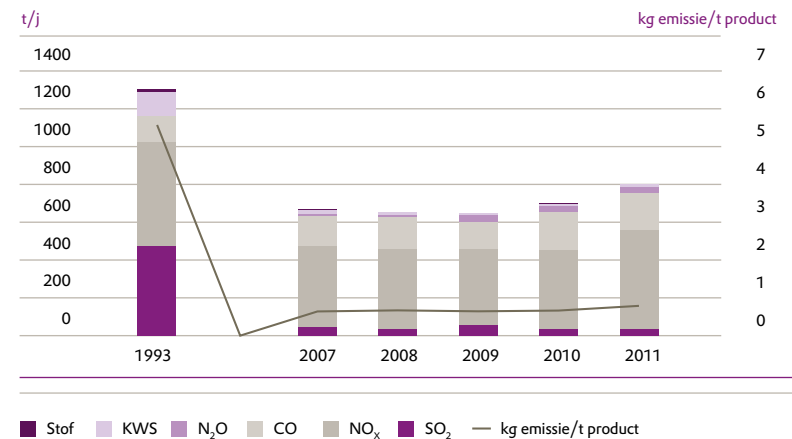
² Volledige beschikbare gegevens

Niet-geleide emissie

Via de techniek van LDAR (Leak Detection And Repair) werden de niet-geleide VOS-emissies (vluchtige organische stoffen) voor het derde jaar op rij in verschillende installaties door "the Sniffers" gemeten: 5,28 ton.

Deze verder dalende trend ten opzichte van 2010 geeft duidelijk de doorgedreven inspanningen weer om de diverse apparaten, pompen en filters lekdicht te onderhouden.

Luchtemissies

Broeikasgasemissies (CO₂ - CH₄ - N₂O - freonen)

Broeikasgassen laten de invallende zonnestrallen door, maar houden de teruggekaatste warmte tegen.

De emissie van de volgende broeikasgassen koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄) en lachgas (N₂O) worden uitgedrukt in CO₂-equivalenten¹.

De emissie van CO₂ wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de oxidatie van fossiele brandstoffen. Zie bijbehorende overzichtstabel hieronder.

De totale hoeveelheid CO₂-uitstoot steeg in 2011 tot 532.438 ton (+61.360 ton).

Door de hogere stroom- en stoomproductie van de WKK-2-installatie bedroeg het aandeel van de beide WKK-installaties in de hoeveelheid CO₂ reeds 95 procent. Het principe van warmtekrachtkoppeling bestaat uit het gecombineerd produceren van elektriciteit en warmte (in dit geval stoom), zodat nauwelijks energie verloren gaat. Een dergelijke combinatie van elektriciteits- en warmteproductie verbruikt tot

30 procent minder brandstof dan conventionele energieproductie. Dankzij de gerealiseerde energiebesparing wordt jaarlijks wel ongeveer 80.000 ton aan CO₂-uitstoot vermeden. Per ton product bedraagt de CO₂-equivalent nu 0,52.

¹ De CO₂-equivalent (CO₂-eq) is een meeteenheid die gebruikt wordt om het opwarmende vermogen (global warming potential) van broeikasgassen weer te geven.

Broeikasgassen

Hoeveelheid (t)	2007	2008	2009	2010	2011
CO ₂	301.337	357.233	353.627	445.845	503.509
CH ₄	700	790	548	691	662,5
N ₂ O	11	8,5	38,1	30	31,2
Freonen / koelmiddelen	3,68	2,60	0,73	0,70	1,69
CO₂-equivalenten					
CO ₂	301.337	357.233	353.627	445.845	503.509
CH ₄	14.700	16.590	11.508	14.515	13.913
N ₂ O	3.410	2.635	11.811	9.300	9.672
Freonen / koelmiddelen	7.505	5.341	1.481	1.418	5.344

Resultaten afvalstoffen

De hoeveelheid bedrijfsafvalstoffen omvat zowel industrieel afval door de eigen chemische activiteiten als huishoudelijk en restafval.

Evonik Antwerpen streeft, samen met de externe afvalverwerkers, steeds naar een duurzame oplossing. In 2011 werd ca. 12 procent minder afval geproduceerd. Meer dan 99 procent van de afvalstoffen en secundaire grondstoffen wordt gevaloriseerd in nuttige toepassingen

(o.a. recyclage, verbranding met energiewinning en inzet als meststof).

De relatieve milieu-impact (kg afval/t product) ligt nu bij 14,50: meer dan een halvering ten opzichte van 1990!

Resultaten lozingen naar het water

Via de waterzuiveringsinstallatie van Evonik Antwerpen wordt al het afvalwater uit de productie na zuivering geloosd in het oppervlaktewater (Schelde). Het geloosde debiet gezuiverd afvalwater bedroeg: 1.758.414 m³, een vermindering met ca. 7 procent.

De vuilvrachten zijn wel gestegen met ca. 13 procent.

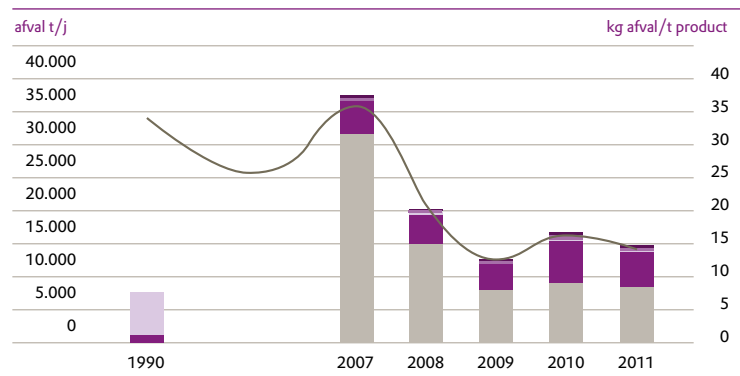
De parameter CZV (chemische zuurstofvraag of COD, chemical oxygen demand, eenheid mg O₂/l) wordt gebruikt om de

waterkwaliteit te beoordelen. De hoeveelheid bedroeg 169,54 ton, een stijging met 21 ton.

De emissie van stikstof naar het water is opnieuw verder gedaald tot 18,40 ton. Er werden ook hogere waarden voor de zwevende stoffen gemeten (56 ton).

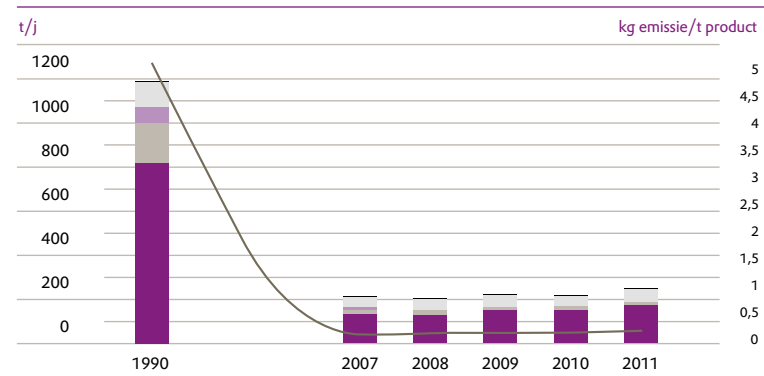
De globale milieu-impact naar het oppervlaktewater is met 80 procent verminderd ten opzichte van 1990 (5,12 kg/t product in 1990, 0,24 kg/t product in 2011).

Afval volgens verwerkingwijze

■ Recyclage ■ Verbranding met energiewinning ■ Deponie
■ Fysicochemie ■ Verbranding — kg afval/t product

Emissies in water (COD, totaal N, boor, zwevende stoffen, P-PO4)

■ COD ■ Totaal N ■ Zwevende stoffen ■ P-PO4 ■ Boor — kg emissie/t product

2.1.1 Milieu-investeringen, milieukosten en heffingen

Investeringen voor milieu

Investeringen die bij het ontwerpen van nieuwe installaties worden gerealiseerd, worden omschreven als indirecte milieu-investeringen. Aanvullende oplossingen zijn directe investeringen.

In 2011 werden 3,6 miljoen EUR investeringen uitgevoerd.

De belangrijkste milieu-investeringen vonden plaats in o.a. UT-BIO (biologische afvalwaterzuivering) met de ombouw van de buffertank, verschillende optimalisaties in de methionine-eenheid, energiebesparende maatregelen in de AO-eenheid, een centrale afzuiging en een gebouw voor reiniging van apparaten in de CS-eenheid. Sinds de oprichting van de vestiging in 1968 werd al ca. 109,015 miljoen EUR uitsluitend voor milieu geïnvesteerd (ca. 10 procent van het totale investeringsvolume).

Bedrijfskosten voor milieu: stijging van de uitgaven

Ook 2011 kende een toename van de uitgaven voor milieurelevante opdrachten.

De milieukosten omvatten de zuiveringsactiviteiten van de afvallucht, het afvalwater in de biologische waterzuiveringsinstallatie en de verwerking van afval bij externe verwerkers.

De milieukosten bedroegen 25,3 miljoen EUR. Een lichte stijging ten opzichte van 2010.

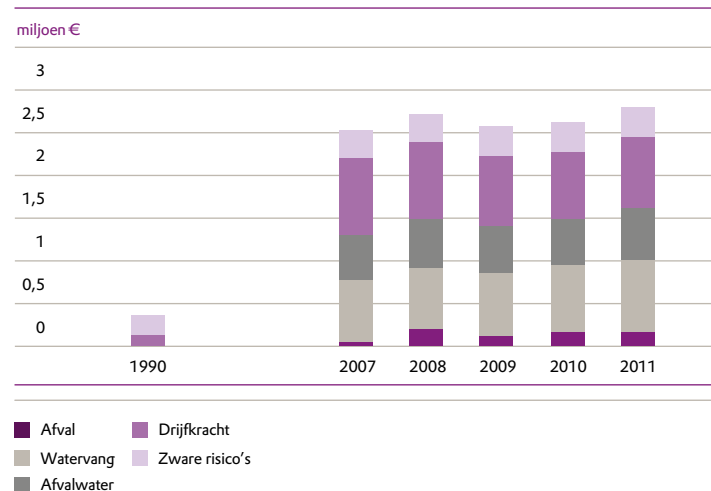
Evolutie van de heffingen en taksen¹

De verschillende soorten milieuheffingen die Evonik Antwerpen worden opgelegd, beliepen in 2011 al 2,823 miljoen EUR.

De voornaamste heffingen en taksen zijn opgesplitst in bijdragen voor lozing van afvalwater (22,4 procent), het opnemen van koelwater uit het kanaaldok (30,8 procent), belasting op drijfkracht (28,6 procent), wetgeving beheersing risico's zware ongevallen (13,22 procent) en afvalverwerking (12,5 procent).

¹ Andere taksen zoals gemeentelijke en dossiertaksen (milieuvergunning), werden buiten beschouwing gelaten.

VGM-heffingen

2.2 Water

Brakwater

Brakwater wordt uit het kanaaldok B2 opgepompt en gebruikt als koelwater. Dit koelwater blijft strikt gescheiden van de producten die Evonik Antwerpen produceert en wordt, met een beperkte temperatuurstijging, onbezoedeld naar het kanaaldok teruggestuurd. Zowel vanuit ecologisch als economisch oogpunt is spaarzaam omgaan met brakwater een permanente prioriteit voor Evonik Antwerpen. Het brakwaterverbruik per ton geproduceerd product is de laatste vijf jaar op een constant laag niveau gebleven.

een hoge beschikbaarheid van gedemineraliseerd water. Gedemineraliseerd water wordt binnen Evonik Antwerpen ingezet voor de productie van stoom en als grondstof respectievelijk oplosmiddel in de productieprocessen. De installatie van BIWS beschikt tevens over een condensaatreiniging. In deze installatie wordt het condensaat, gecondenseerde stoom uit de productieprocessen, gerecupereerd waardoor het waterverbruik bij de stoomproductie minimaal is.

De WKK of warmtekrachtkoppeling

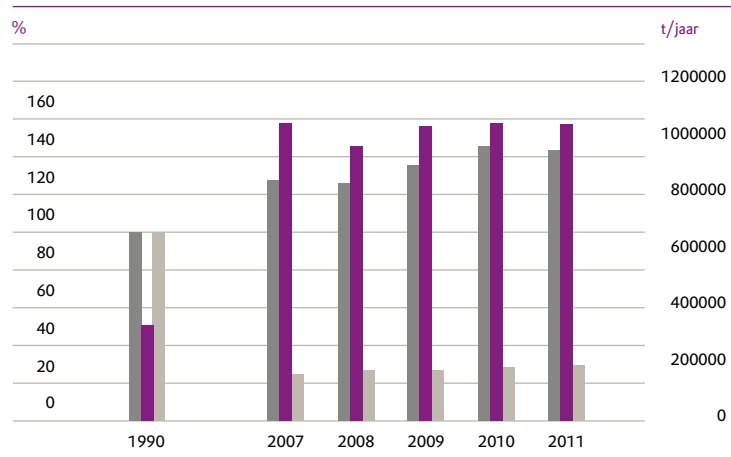
Om stoom met de hoogst mogelijke energie-efficiëntie te kunnen produceren, exploiteren Evonik Antwerpen en Electrabel al sinds 1999 als partners een warmtekrachtkoppelinginstallatie. Deze gecombineerde productie van elektriciteit en warmte (stoom) op basis van aardgas verbruikt minder aardgas dan de gescheiden productie, waardoor niet alleen de brandstofkosten, maar ook de emissies lager zijn.

In samenwerking met Lillo Energy, een joint venture tussen Electrabel en E.ON, werd eind 2010 de aanwezige WKK-stoomproductiecapaciteit uitgebreid met een gasturbine, een stoomketel en een stoomturbine. Hierdoor werd ook in 2011 de stoom op een nog efficiëntere wijze geproduceerd en werd een bijdrage geleverd aan de reductie van de emissies in Vlaanderen.

Drinkwater

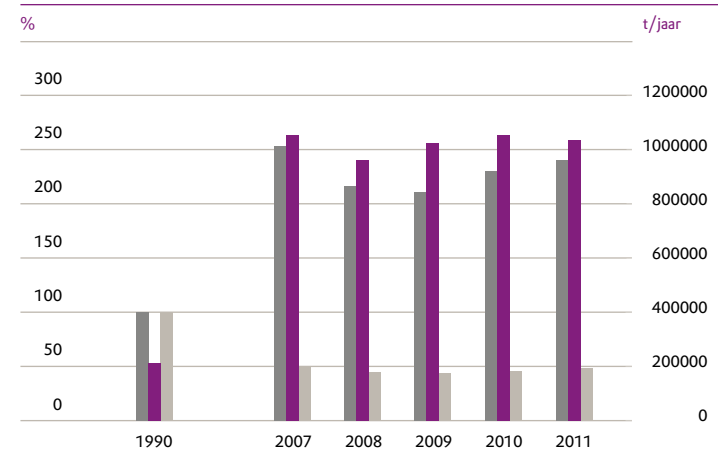
Drinkwater wordt van AWW afgenomen en in aparte netten op ons terrein verdeeld als water voor sanitair gebruik en water voor de productieprocessen. Door een permanente opvolging en de verbetering van deze processen wordt er spaarzaam omgegaan met drinkwater. Sinds september 2011 is Evonik Antwerpen ook aangesloten op het netwerk voor gedemineraliseerd water van Induss, een dochteronderneming van Water-link. Samen met de BIWS productie-installatie, gelegen op het terrein van Evonik Antwerpen, garandeert deze aansluiting

Brakwater

■ Hoeveelheid ■ Hoeveelheid/ton ■ Verkochte producten

Drinkwater

■ Hoeveelheid ■ Hoeveelheid/ton ■ Verkochte producten

2.3 Energie

Elektriciteit

Door de heropleving van de economie kende het elektriciteitsverbruik in 2011 een stijging met ca. 3,7 procent ten opzichte van het jaar 2010. Het verbruik nam met ca. 2,06 procent toe ten opzichte van het economische referentiejaar 2008. Deze verhoging is vooral te wijten aan de hogere belastingsgraad van de methionine-installaties. Ook in 2011 werd er een meer dan 40 jaar oude verdeelinstallatie voor electriciteit vernieuwd om de continuïteit van de spanningsvoorziening aan de productie-eenheden te verzekeren.

Uit veiligheidsoverwegingen beschikken alle productie-eenheden over noodstroomaggregaten om bij een eventuele spanningsonderbreking de kritische apparaten te kunnen bedienen. De noodgroepen voorzien eveneens spanning aan de noodverlichting in de eenheden.

Aardgas en andere brandstoffen

Aardgas wordt bij Evonik Antwerpen zowel als grondstof voor het aanmaken van producten, alsook als brandstof ingezet. Als energiebron wordt aardgas vooral gebruikt voor de productie van stoom. Naast aardgas worden ook calorierijke afvalgassen, welke tijdens een aantal processen ontstaan, als brandstof gebruikt in de WKK-installatie. De energie, aanwezig in deze afvalgassen, wordt zo optimaal gerecupereerd.

CO₂

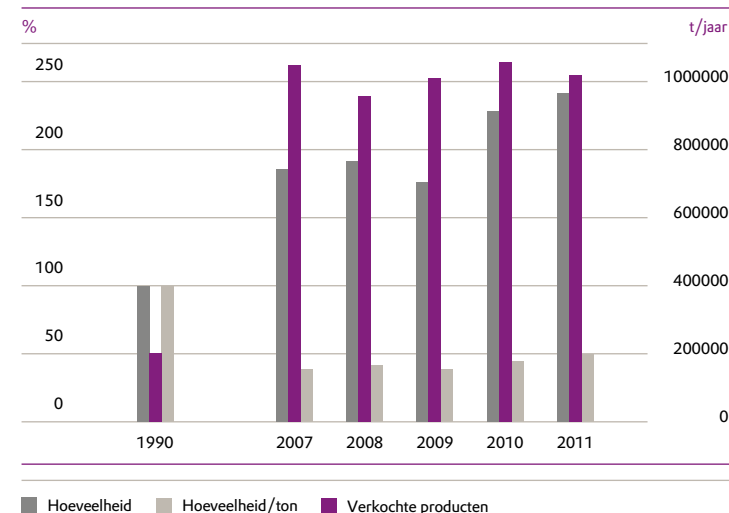
Evonik Antwerpen volgt nauwlettend de uitstoot van CO₂ op zoals deze verhandeld wordt onder het European Trading System. In 2011 bedroeg de CO₂-uitstoot 503.509 ton en is hiermee ca. 10 procent hoger dan de uitstoot in 2010.

Oorzaken hiervoor zijn enerzijds de uitbreidingen van Oxeno en Methionine en anderzijds het aardgasverbruik voor de productie van electriciteit in de WKK. Deze uitbreidingen en nieuwe installaties zijn in 2011 voor het eerst een volledig jaar in werking geweest.

Elektriciteit

Aardgas

3. Prosperity

Concerninformatie

Evonik Antwerpen behoort tot het Duitse concern Evonik Industries AG; één van de wereldmarktleiders in de speciaalchemie. Bovendien bestaan participaties in immobiliën en energie.

De operationele activiteiten van de speciaalchemie zijn gebundeld in zes bedrijfsgebieden en behoren nu tot de drie segmenten 'Consumer, Health & Nutrition', 'Resource Efficiency' en 'Specialty Materials'. In deze nieuwe segmentstructuur worden de speciaalchemie-activiteiten van Evonik op elkaar afgestemd met het oog op succes op lange termijn. Het segment Services levert vooral diensten op concernniveau voor de operationele chemische activiteiten en het Corporate Center. Het Corporate Center ondersteunt het concern bij de strategische sturing van de onderneming. Ook bij de verkoop van de niet-kernactiviteiten werd merkbare vooruitgang geboekt: zo werd in maart 2011 een meerderheidsparticipatie in STEAG GmbH, dat energie-activiteiten bundelt, aan een Duits consortium van gemeentebedrijven uit de Rijn-Ruhr-regio verkocht. Bovendien werden bindende afspraken gemaakt om in de periode 2014 tot 2017 ook het resterende aandeel aan STEAG over te dragen. Op middellange termijn is gepland om ook de immobiliënactiviteiten af te stoten en deze volledig te verkopen. Daartoe worden reeds voorbereidingen getroffen voor een fusie van het segment

immobiliën van Evonik met het vastgoedbedrijf THS GmbH.

Centraal in deze ondernemingsstrategie staan winstgevende groei en duurzame waardecreatie; deze wordt door onze aandeelhouders RAG-Stiftung (74,99 procent) en CVC Capital Partners (indirect 25,01 procent), een fonds voor financiële investeerders, ondersteund. Met het zeer goede rendement en de focus op speciaalchemie is Evonik klaar voor de kapitaalmarkt. Zoals reeds in het voorjaar van 2011 meegedeeld werd, is een introductie op de beurs tegen de zomer van 2012 een vooropgesteld doel van zowel de aandeelhouders als van Evonik.

Met speciaalchemie wordt gefocust op snelgroeiende megatrends - vooral gezondheid, voeding, efficiënte resources, alsook globalisering - en ontsluiten daarmee toekomstige attractieve markten. In het boekjaar 2011 werd ongeveer 80 procent van de omzet uit leidendevende marktposities gehaald. Daarbij werden geïntegreerde technologische platformen gebruikt, die wij continu verder ontwikkelen. Tot onze sterktes behoren een uitgebalanceerd spectrum aan werkterreinen, eindmarkten en regionale aanwezigheid, evenals nauwe samenwerking met onze klanten.

Evonik wil zijn ambitieuze groeikoers in de komende jaren consequent verderzetten. Hiervoor worden de speciaalchemie-activiteiten volledig gericht op de snelgroeiende megatrends en worden andere activiteiten verder uitgebreid naar attractieve regio's. Een belangrijke motor voor toekomstige groei wordt marktgeoriënteerde Research & Ontwikkeling. Continue verbetering van onze kostenpositie is in het Evonik-concern eveneens van groot belang.

Actief portfoliomanagement, verbonden met een efficiënte toewijzing van kapitaal, is voor het concern van grote betekenis: er wordt uitsluitend geïnvesteerd in activiteiten die zich door duurzame, winstgevende groei onderscheiden. Activiteiten die niet langer in deze strategie passen of die onder de rendementsverwachtingen blijven, worden afgestoten. Met gerichte acquisities breiden wij het portfolio met betrekking tot producten, markten en technologieën verder uit.

De operationele en strategische successen worden naar waarde geschat: in mei 2011 werd de rating van de kredietwaardigheid door de agentschappen Standard & Poor's ("BBB" met stabiel toekomstperspectief) alsook Moody's ("Baa3" met positief toekomstperspectief) opgekrikt tot op "Investment Grade"-niveau. Evonik wil een partner zijn met verantwoordelijkheidsbesef: betrouwbaar en

eerlijk. "Corporate Responsibility" (CR) staat voor: wereldwijd de verantwoordelijkheid opnemen voor hun activiteiten, medewerkers en de maatschappij. Als bestanddeel van de concernstrategie pikt de CR-strategie de megatrends - gezondheid, voeding, efficiënte resources, alsook globalisering - evenals ecologische en maatschappelijke uitdagingen op en ondersteunt de ontwikkeling van nieuwe activiteiten. De producten en technologieën van Evonik leveren zo een aanzienlijke bijdrage tot de duurzame ontwikkeling

van de maatschappij en worden tegelijk de marktposities verstevigd.

Als reactie op de economische crisis werd begin 2009 het efficiëntieverbeteringsprogramma "On Track" gestart met als doel de kostenpositie tegen eind 2012 op een duurzame wijze met 500 miljoen EUR te verbeteren. In dit kader worden alle substantiële kostenbestanddelen in het concern doorgelicht en worden structuren en processen kritisch bekeken. Door de snelle omzetting van dit programma werd

de doelstelling van jaarlijkse besparingen reeds eind 2011 voor het eerst bereikt. On Track heeft in de afgelopen jaren aanzienlijk bijgedragen tot versterking van de concurrentiepositie van Evonik waarbij in de hele onderneming tijdens de omzetting van maatregelen een "performance"-cultuur ontstaan is.

Evonik is wereldwijd vertegenwoordigd en heeft productie-eenheden in 28 landen. De grootste sites, zoals Antwerpen, Marl, Wesseling, Rheinfelden, Mobile

(Alabama, USA) en Shanghai (China), produceren met "Verbund"-structuren voor meerdere Business Units. Dit maakt een uitstekende verwerking van goederenstromen mogelijk, omdat neven- en eindproducten van de ene productie gebruikt worden als grondstof voor een andere productie. Het gevolg is een optimaal rendement van ingezette middelen en bijgevolg een hogere toegevoegde waarde. Ook energievoorzieningen en infrastructuur van de site kunnen kostenefficiënt door alle aanwezige Business Units worden gebruikt. Sommige productie-eenheden worden om logistieke of productietechnische redenen in de buurt van of op het terrein van hun klanten geëxploiteerd ("fence-to-fence"-eenheden). Daarnaast zijn er wereldwijd een heel aantal kleinere sites, die maar voor één Business Unit produceren.

3.1 Financieel overzicht

Overzicht activiteiten Evonik Antwerpen

Voor Evonik Antwerpen werd de groei die in 2010 was ingeluid, ook in het afgelopen boekjaar 2011 verdergezet. De totale afzethoeveelheid van onze producten steeg met 8,9 procent. De meest significante groei werd opgetekend in de sectoren coatings en additieven, in de agrochemie (herbicide) en in de voeding (methionine). De sectoren bleekmiddelen (waterstofperoxide) en anorganische materialen (siliciumproducten) daarentegen kenden een duidelijke terugval die zich manifesteerde vanaf het derde kwartaal van 2011. In september van het afgelopen boekjaar werden tijdens een drie weken durende stilstand grote onderhoudswerken op de site uitgevoerd.

Deze revisie vindt eens om de tien jaar plaats. Hierbij werden zowel werken aan onze infrastructuur (energie) als in onze productie-installaties doorgevoerd. In vergelijking met eind 2010 was er per eind 2011 een toename van 19 medewerkers.

Evonik Antwerpen sluit het boekjaar 2011 af met een omzet van 487,9 miljoen EUR, een stijging met 3,8 procent ten opzichte van 2010. Het EBIT steeg met 3,2 miljoen EUR (13 procent) tot 27,5 miljoen EUR.

Het financiële resultaat verbeterde zich in 2011 verder door een toename van de financiële vorderingen. Het resultaat voor belastingen zakt na de

uitzonderlijke opbrengsten in 2010 ten belope van 81,7 miljoen EUR (te wijten aan een gewijzigde interne verrekening aan het concern over de voorbije boekjaren) met 72 procent naar 29,7 miljoen EUR. Na aftrek van een belastingkost van 5,2 miljoen EUR sluit het boekjaar 2011 af met een winst van 24,5 miljoen EUR.

Aansluiting EBIT - Nettoresultaat

in DEUR	01.01.2011 - 31.12.2011	01.01.2010 - 31.12.2010	Mut. %
Bedrijfsresultaten (EBIT)	27.521	24.332	13%
+/- Financieel resultaat	1.848	362	
+/- Uitzonderlijke resultaten	331	81.726	
= Resultaat vóór belastingen	29.700	106.420	-72%
+/- Belastingen	-5.152	-31.379	
= Resultaat na belastingen	24.548	75.041	-67%

3.2 Balans

Balans Evonik Degussa Antwerpen NV

in DEUR	31.12.2011	31.12.2010
Activa		
Vaste activa	114.574	99.783
Immateriële vaste activa	719	772
Materiële vaste activa	113.781	98.933
Financiële vaste activa	74	78
Vlottende activa	221.994	239.840
Vorderingen op meer dan één jaar	106	104
Voorraden en bestellingen in uitvoering	53.079	44.028
Vorderingen op ten hoogste één jaar	168.017	195.136
Liquide middelen	121	75
Overlopende rekeningen	671	497
Totaal der activa	336.568	339.623
Passiva		
Eigen vermogen	251.733	227.234
Kapitaal	27.500	27.500
Reserves	11.545	11.610
Overgedragen winst	212.597	187.984
Kapitaalsubsidies	91	140
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	8.767	14.624
Voorzieningen voor risico's en kosten	7.798	13.486
Uitgestelde belastingen	969	1.138
Schulden	76.068	97.765
Schulden op meer dan één jaar	3.301	4.908
Schulden op ten hoogste één jaar	71.290	91.247
Overlopende rekeningen	1.477	1.610
Totaal der passiva	336.568	339.623

De jaarrekening van Evonik Antwerpen werd opgesteld conform de Belgische wet op de jaarrekening. Hierna volgt een korte bespreking van de balans en resultatenrekening.

Vaste activa

Het investeringsvolume bedroeg 46,6 miljoen EUR, wat een stijging is van 14,5 miljoen EUR ten opzichte van het voorgaande jaar. Van de investeringen was ca. 18 miljoen EUR verbonden aan de uitbreiding van de methionine-productie. Sedert de oprichting van de vennootschap in 1968 werd 1.152 miljoen EUR geïnvesteerd.

Vlottende activa

De daling van de vlottende activa is, ondanks een stijging van de voorraden, toe te schrijven aan een afname van de financiële vorderingen.

Voorzieningen en uitgestelde belastingen

De sterke daling van voorzieningen en uitgestelde belastingen (8,8 miljoen EUR in 2011) is voornamelijk te wijten aan de aanwending van voorzieningen voor grote herstellingswerken.

Schulden

De daling van de totale schulden is hoofdzakelijk te verklaren door een verlaging van de kortetermijnschulden, meer bepaald door een vermindering van de belastingschulden.

3.3 Resultatenrekening

Resultatenrekening Evonik Degussa Antwerpen NV

in DEUR	01.01.2011 - 31.12.2011	01.01.2010 - 31.12.2010
Bedrijfsopbrengsten	554.639	527.257
Omzet	487.869	470.156
Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product	4.332	6.007
Geproduceerde vaste activa	4.101	3.091
Andere bedrijfsopbrengsten	58.337	48.003
Bedrijfskosten	-527.118	-502.925
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	285.423	240.896
Diensten en diverse goederen	108.086	104.668
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	102.492	90.870
Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	31.550	60.129
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen	-57	1.926
Voorzieningen voor risico's en kosten	-5.357	-902
Andere bedrijfskosten	4.981	5.338
Bedrijfswinst	27.521	24.332
Financiële opbrengsten	2.942	1.273
Financiële kosten	-1.094	-911

Resultatenrekening Evonik Degussa Antwerpen NV (vervolg)

in DEUR	01.01.2011 - 31.12.2011	01.01.2010 - 31.12.2010
Winst uit de gewone bedrijfsuitoefening vóór belasting	29.369	24.694
Uitzonderlijke opbrengsten	331	81.726
Uitzonderlijke kosten	-	-
Winst van het boekjaar vóór belasting	29.700	106.420
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	170	594
Overboeking naar de uitgestelde belastingen	-1	-4
Belastingen op het resultaat	-5.321	-31.969
Winst van het boekjaar	24.548	75.041
Onttrekking aan de belastingvrije reserves	282	941
Overboeking naar de belastingvrije reserves	-217	-159
Te bestemmen winst van het boekjaar	24.613	75.823
Resultaatverwerking		
Te bestemmen winst van het boekjaar	24.613	75.823
Overgedragen winst van het vorige boekjaar	187.984	112.161
Toevoeging aan de wettelijke reserves	-	-
Over te dragen winst	-212.597	-187.984
Vergoeding van het kapitaal	-	-

3.4 Toelichting

Bedrijfsopbrengsten

Evonik Antwerpen behaalde in 2011 een omzet van 487,9 miljoen EUR, wat 17,7 miljoen EUR of 3,8 procent hoger is dan de omzet in het boekjaar 2010. De afzethoeveelheden die aan de basis van de omzet liggen, stegen met 8,9 procent in vergelijking met het voorgaande boekjaar.

Bedrijfskosten

Grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen

De toename van omzet en afzethoeveelheden leidde ertoe dat de bedrijfskosten eveneens gestegen zijn.

In vergelijking met 2010 zijn de kosten voor diverse goederen en diensten met 3,3 procent gestegen, deze voor grond- en hulpstoffen met 18,5 procent.

Personeel

De personeelskosten stegen met 12,8 procent in vergelijking met het vorige boekjaar. Deze sterke stijging wordt voor een substantieel deel veroorzaakt door de gewijzigde boekhoudkundige verwerking van de gedeeltelijke vrijstelling van betaling van de bedrijfsvoorheffing. In plaats van deze in mindering te brengen van de personeelskosten wordt de vrijstelling vanaf 2011 als opbrengst geboekt. In 2011 waren er gemiddeld 1.035 medewerkers in dienst tegenover 1.015 in 2010.

Afschrijvingen

De afschrijvingen bedragen 31,6 miljoen EUR, waarvan 4,8 procent betrekking heeft op de investeringen van het boekjaar.

Te bestemmen winst van het boekjaar

Het boekjaar werd afgesloten met een winst na belastingen van 24,5 miljoen EUR tegenover een winst na belastingen van 75,0 miljoen EUR in het voorgaande jaar. Door onttrekkingen aan de belastingvrije reserves sluit het boekjaar uiteindelijk af met een te bestemmen winst van 24,6 miljoen EUR tegenover een te bestemmen winst van 75,8 miljoen EUR in het voorgaande boekjaar.

Raad van Bestuur

Thomas Wessel, voorzitter
Stefan Kroll
Jan Van den Bergh
Dr. Reiner Beste

Commissaris

PriceWaterhouseCoopers
Bedrijfsrevisoren bcvba
Vertegenwoordigd door
Bernard Gabriëls
Willy Goyvaerts

Directie

Stefan Kroll, afgevaardigd bestuurder
Frank Daman, directeur operations

Colofon

Dit rapport belicht de werkzaamheden van Evonik Degussa Antwerpen NV op financieel, sociaal, milieu- en veiligheidsvlak voor het jaar 2011.

Het kan ook geraadpleegd worden op de website www.evonik.com/antwerpen

Dit rapport werd gedrukt op FSC-papier.

Foto's verslag (m.u.v. tijdslijn):

Evonik Industries
Maurizio Finotto
Marc Lambrechts
Pretty Pictures
Adrian Schmidt

Voor meer informatie over dit rapport en over de werkzaamheden van Evonik kan u terecht bij:

Evonik Degussa Antwerpen NV

Contactpersoon: Koen Van den Steen,
Communicatieverantwoordelijke
Tijsmanstunnel West
2040 Antwerpen
België

TELEFOON +32 3 560-3330

FAX +32 3 560-3827

www.evonik.com/antwerpen

EVONIK
INDUSTRIES

Evonik Degussa Antwerpen NV

Tijsmanstunnel West

2040 Antwerpen

België

TELEFOON +32 3 560-3211

FAX +32 3 560-3311

www.evonik.com/antwerpen

Evonik. Kracht voor vernieuwing.